

MIRA MUHOBERAC

(1959.-2021.)

U rodnom Dubrovniku, živeći u obitelji intelektualaca, profesora, umjetnika, sportaša i novinara posebno vezanih za kazališnu, glumačku umjetnost, povijest, kulturu i život Grada i Hrvatske, novinarstvo, školu i školstvo i Dubrovačke ljetne igre (majka Fani Muhoberac, dugogodišnja ravnateljica Dubrovačkih ljetnih igara u njihovu zlatnom razdoblju, otac Vlaho Muhoberac, novinar, nogometaš, sestra blizanka Vesna Muhoberac, profesorica hrvatskoga jezika i književnosti i kineziološke kulture, rukometašica i plivačica, mentorica i redateljica učeničkih predstava s kojima godinama osvaja prve nagrade u Hrvatskoj i svijetu), Mira Muhoberac završava osnovnu školu, gimnaziju i glazbenu, plesno-baletnu školu, sve s prosjekom 5,0, te intenzivno trenira plivanje, osvajajući prva mjesta na državnim i međunarodnim natjecanjima za Plivački klub Jug iz Dubrovnika, u statusu vrhunske sportašice. Redovito, od najranijega djetinjstva, trenira i sportsku gimnastiku, u tinejdžerskoj dobi i rukomet. Istodobno se i stalno bavi i glumom, dramaturgijom i režijom u Malom Marinu Držiću i u drugim kazalištima i grupama, plesom, baletom, javno nastupa u izvođačkoj umjetnosti, uči strane jezike, bavi se novinarstvom, uređivanjem novina i časopisa. Sudjeluje u natjecanjima i osvaja nagrade iz matematike, fizike, kemije, biologije, povijesti, zemljopisa, stolnoga tenisa, gimnastike, koturaljkaškoga sporta, plesa, plivanja, hrvatskoga i stranih jezika (nagrada francuske vlade za najbolje poznavanje francuskoga jezika). U Zagrebu istodobno upisuje, kao prva na prijamnim ispitima, i diplomira Akademiju za kazalište, film i televiziju (na smjeru dramaturgija postavši prvi diplomirani dramaturg u Hrvatskoj) i Filozofski fakultet (i jedan i drugi fakultet s prosjekom izvrstan - 5,0), oba fakulteta kao prva u generaciji. Odmah nakon toga na Filozofskom fakultetu u Zagrebu upisuje i završava poslijediplomski studij (smjer književnost, teorija književnosti), s prosjekom 5,0, te na istom fakultetu, s prosjekom 5,0, završava i doktorski studij (teatrologija-hrvatska kultura). Na Karlovu sveučilištu u Pragu završava doktorat iz teatrologije-dramaturgije usporedno sa studijem bohemistike. Kao diplomirani dramaturg, teatrolog, redatelj, profesor hrvatskoga jezika i književnosti i diplomirani komparatist književnosti paralelno radi u profesionalnim kazalištima i na festivalima u Hrvatskoj i inozemstvu, kao dramaturg na predstavama, umjetnički suradnik redatelja, kazališni dramaturg, redatelj, jezični savjetnik te kao predavač i profesor, najviše na Filozofskom fakultetu u Zagrebu (u Odsjeku za kroatistiku, na Katedri za teoriju književnosti, gdje predaje Uvod u scensku umjetnost i Scensku umjetnost, i na Katedri za stariju hrvatsku književnost, gdje predaje četrnaest kolegija, te na Katedri za metodiku nastave hrvatskoga jezika i književnosti, gdje predaje pet kolegija), ali i na drugim fakultetima u Hrvatskoj (Filozofski fakultet u Puli, Filozofski fakultet u Osijeku, Umjetnička akademija u Osijeku....) i inozemstvu (na Karlovu sveučilištu u Pragu, npr., utemeljuje studij kroatistike i tri godine predaje hrvatski jezik, književnost, kulturu i civilizaciju).

Od svoje dvanaeste godine objavljuje u novinama, časopisima, publikacijama i medijima (Prolog, Novi Prolog, Dubrovnik, Republika, Forum, Hrvatsko slovo, HRT, Vijenac, Vjesnik, Večernji list, Kazalište, Glumište, Hrvatsko glumište, Mogućnosti....) eseje, rasprave i druge tekstove iz područja književnosti, kazališta, kulture i umjetnosti, kazališne i književne kritike (do danas više od osam tisuća). Piše i uređuje knjige (u suautorstvu i sama) iz područja hrvatske i svjetske književnosti, teorije književnosti, drame i kazališta, dramaturgije i teatrologije, etnologije i folkloristike, metodike, edukacije (više od pedeset). Priređuje knjige iz starije i novije hrvatske i svjetske književnosti, kazališne monografije, repertoarne knjige, knjige o dramaturškim i teatrološkim fenomenima. Uređuje časopise (npr. Prolog, Novi Prolog, Dubrovnik, Mim), novine (npr. Kazališne novine, Dubrovački list, u Vijencu uređuje

književnost) i publikacije (monografije, brošure, programske knjižice), televizijske i radijske emisije, kazališne knjižice i programe, a u svima njima sudjeluje i autorskim tekstovima.

Suutemeljiteljicom je Doma Marina Držića u Dubrovniku, članicom Odbora Doma Marina Držića od njegova osnutka, suutemeljiteljicom nagrade Držićev zlatni pečatnjak. Predsjednica je žirija za Najbolji dramski tekst, selektorica u dva mandata za Naj, naj, naj festival, članica je ili predsjednica žirija/prosudbenoga povjerenstva za Nagradu hrvatskoga glumišta, za Nagradu Orlando, za Naj, naj, naj festival, na Nagradu Držićev zlatni pečatnjak, za diplomatske ispite studentima, a posljednjih godina studentima kroatistike u školama, za niz književnih i kazališnih natječaja. Članicom je Hrvatske zajednice samostalnih umjetnika, Hrvatskoga društva dramskih umjetnika, Međunarodnog instituta za kazališnu umjetnost (ITI) i mnogobrojnih semiotičkih, znanstvenih, edukativnih, umjetničkih i kazališnih udruga (suutemeljiteljica i suvoditeljica Ragusina sa sestrom blizankom Vesnom) i društava. Prvo joj je radno mjesto bilo mjesto asistenta-istraživača pa znanstvenog asistenta, znanstvenog asistenta-istraživača i višeg (znanstvenog) asistenta-višeg istraživača u Zavodu za teatrologiju HAZU u Zagrebu, u kojem je sudjelovala (kao suradnik i glavni suradnik) u nizu projekata, pa i u velikom projektu Repertoar hrvatskih kazališta, što je rezultiralo trima golemim knjigama. Djeluje i kao slobodna umjetnica (teatrolog, dramaturg i redatelj u predstavama, u projektima i u kazalištima), najviše u Zagrebu i Dubrovniku (u kojem je bila i dramaturginjom i ravnateljicom Kazališta Marina Držića, osmisliši repertoar i život kazališta kao živu poveznicu baštine i suvremenosti, utemeljivši Scenu Noćnik, ponovno pokrenuvši Mali Marin Držić, pokrenuvši kazališni muzej...), ostvarujući status samostalnoga umjetnika (Društvo kazališnih kritičara i teatrologa), te kao profesor predaje raznovrsne kolegije i vodi seminare u Odsjeku za kroatistiku, u Croaticumu na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, na Umjetničkoj akademiji u Osijeku, na Hrvatskim studijima i na drugim fakultetima u zemlji i inozemstvu. U umjetničkoj dramaturškoj djelatnosti, od početaka u Dramskom kazalištu Gavella, na Dubrovačkim ljetnim igrama, u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, u Satiričkom kazalištu Kerempuh, u HNK-u u Varaždinu... do predstava i projekata u Kazalištu Marina Držića, u Zagrebačkom kazalištu lutaka, u Teatru M&M, Ragusinima, u Maloj sceni, ostvarila je tristotinjak dramaturgija i režija predstava, u kazalištima, na radiju, na televiziji, u samostalnim projektima.

Kao dramaturg, redatelj, teatrolog i profesor autorski osmišljava i postavlja izložbe vezane uz književnost, kazališnu i likovnu umjetnost, redatelje i glumce (Kosta Spaić, Izet Hajdarhodžić...) i afirmira mlade umjetnike. Ujedno i režira predstave za djecu, mlade i odrasle te studentske predstave (Kako nastaje kazališna predstava: Tonček i Točkica, Robinja, Negromant i urotnička pisma, Scenska umjetnost, Komedia s lutkama, Igra i san, Iluzija i stvarnost, Nalješković, Lukrecija, Pjerin, Kralj Gordogan, Anouilheva Antigona Gospoda Glembajevi, Yorick...), s kojima dobiva brojne nagrade (nagrade za najbolje predstave u Hrvatskoj, za najbolje glumce u Hrvatskoj, Rektorove nagrade). Potpisuje i mentorstvo u brojnim predstavama, filmovima, televizijskim i radijskim emisijama, knjigama, časopisima, novinama, znanstvenim i umjetničkim projektima koje rade studenti u okviru i izvan okvira sveučilišne nastave. S Vesnom Muhoberac suvoditeljica je i sukreatorica edukativnih projekata (višegodišnji Projekt Ragusini multimedijalnog oživljavanja hrvatske baštine održava se u Dubrovniku u proljeće i ljeto za najnadarenije učenike i studente iz cijele Hrvatske već dvanaest godina) i niza radionica i susreta namijenjenih mladima od četrnaeste do dvadeset i osme godine. Surađivala je i s Ohio University (SAD), vodeći i kreirajući projekt scenskog i izvedbenog osmišljavanja hrvatske renesansne baštine, ali i s drugim sveučilištima i kazalištima u inozemstvu (Španjolska, Meksiko, Italija, Francuska, Poljska, Češka, Mađarska...). Jedan joj je od najdražih projekt Kako nastaje kazališna predstava: Tonček i Točkica, koji je vodila kao školu kazališne umjetnosti i glume za najmlađi

uzrast, od četvrte do dvanaeste godine, režirajući predstave s najmlađim glumcima i ponovno utemeljivši Mali Marin Držić u Dubrovniku, u kojem je u djetinjstvu glumila više naslovnih i većih uloga. Posljednjih je godina osmislila, autorski potpisala, režirala i realizirala i posebno joj drage projekte Lukrecija (drama i predstava, najbolja izvaninstitucionalna predstava u Hrvatskoj 2008., najbolja ženska uloga - Petra Glavor, posebna Rektorova nagrada 2008., gostovanje u Vukovaru), Pjerin (rekonstrukcija fragmentarno sačuvane Držićeve drame, Rektorova nagrada 2008.), Kralj Gordogan (knjiga i predstava), te isto tako nagrađivane predstave i projekte Naša Antigona (drama, predstava, knjiga), Gospoda Glembajevi (predstava i velika knjiga: projekt 100 godina Glembajevih) sa studentima Filozofskoga fakulteta te drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (redateljica, dramaturginja, jezična savjetnica, mentorica, predavačica, voditeljica seminara). Od znanstvenih i umjetničkih stipendija u inozemstvu u najdražoj uspomeni ostaje joj studijski boravak u Budimpešti (projekt Hrvatsko-mađarske književne, kazališne i kulturne veze) i u Zaragozi (Španjolska), kongres semiologa i semiotičara u Meksiku, a od kazališnih gostovanja gostovanje s Dramskim kazalištem Gavella u poljskom Krakovu te gostovanja i sudjelovanja autorskim, znanstvenim, predavačkim i umjetničkim priložima i poslovima zadnjih godina u Italiji, Španjolskoj, Portugalu i Francuskoj.

Dobitnicom je niza kazališnih, umjetničkih i znanstvenih nagrada, između ostalih i Rektorove nagrade Sveučilišta u Zagrebu za najboljega studenta (student desetljeća) i Nagrade Sveučilišta u Zagrebu za najbolji znanstveni i umjetnički rad za vrijeme diplomskoga i poslijediplomskoga studija, brojnih nagrada za dramaturške i teatrološke analize, eseje i dramaturške adaptacije. Dobitnicom je i nagrade Hrvatske kulturne zaklade za kazališnu kritiku, kojom se, uz jezično savjetništvo na predstavama i u raznim projektima, bavi niz godina. Sudjeluje na mnogobrojnim hrvatskim i međunarodnim znanstvenim i umjetničkim simpozijima (Krlježini dani, Dani hvarskog kazališta, Filološki dani, FEB...), kongresima (Zagreb, Pariz-Sorbonna, Zaragoza, Guadalajara, Opatija, Rijeka, Zadar, Split, Dubrovnik...), savjetovanjima, stručnim skupovima i seminarima te u radu prosudbenih komisija za dramu i kazališnu umjetnost, a vodi i tribine, okrugle stolove i razgovore o književnosti, kazalištu, kulturi, umjetnosti, novinarstvu (djeluje i kao novinar, tekstopisac, kolumnist i urednik u nekoliko novina, časopisa i medija), organizira simpozije, projekte, izložbe. Od 2011. autorica je i voditeljica FEB-a (međunarodni projekt - etnologija, folkloristika, baština).

Mira Muhhoberac poznavala je veći broj jezika, s kojih je objavljivala i prijevode. Bavila se i informatikom, bila je inženjer poslovne tehnologije. Najveći dio godine živjela je u Zagrebu, a ljetne dane, praznike i blagdane redovito provodila u rodnoj obiteljskoj kući u Dubrovniku. Bila je ljubiteljica životinja, posebno svojih i Vesninih krasni i dobrih pasa Binga, Sare Pauline (Sarice), Vekija. Voljela je more, posebno dubrovačko oko Lokruma, ljetno, barku, sport, posebno plivanje, matematiku i fiziku, jezike, posebno hrvatski, dobre knjige, glazbu, režiranje, šetnje s dragim osobama, razgovore i stvaranje sa sestrom blizankom Vesnom, s kojom je osnovala i Teatar M&M. Bila je lav u horoskopu, a od rođenja nadimak joj je bio Mićo.